

Kedves Testvérek, kedves Rádióhallgatók!

Feljöttünk most az Isten házába, vagy legalább bekapcsoltuk a rádiót, olyan jó lenne, ha ez a cselekedet nem lenne hiábavaló, ha mindnyájan találkozhatnánk az élő Istennel, és nem néznénk el Mellette, nem néznénk át Rajta vmi általunk fontosabbnak ítélt dolog, személy miatt. Hiszen a két templomi imádkozó közül is csak az egyiknek volt eredményes az útja, ahogyan nemsókára látni fogjuk. Figyeljünk hát nagyon, mit akar az Úr mondani, mert annál semmi és senki sem lehet fontosabb! Ha így teszünk, akkor nem hiába jöttünk fel ide!

I. Elsőként figyeljünk az imádkozókra: egy farizeus és egy vámszedő imádkozik egy időben, egymástól távol állva. A farizeusok az Úr Jézus korára már az egész vallási és közeletet meghatározó közösséget alkottak, akiknek a legfőbb jellemzője az volt, hogy a Tízparancsolatot és őseik törvényeit igyekeztek megtartani, és ezt az utat minden ember felé nagy elszántsággal hirdetni, saját magukat állítva példaként eléjük. A legfontosabb, az igazi farizeus ismertetőjele az volt, hogy a vallási és étkezési tisztaságot, a tizedfizetést és a szombat megszentelését mindenkor komolyan veszi, és mindenkitől megköveteli. Az egyszerű emberek felnéztek rájuk, azt gondolták, hogy ők jobb, már-már tökéletes emberek. Fontos megjegyezni, hogy az Úr Jézus a tanításukat elismerte, Mt 23,3 szerint azt mondta tanítványainak, hogy: *„Mindazt, amit a farizeusok mondanak, tegyétek meg, és tartsátok meg, de cselekedeteiket ne kövessétek, mert nem azt teszik, amit mondanak.”* Tehát képmutató, saját tökéletességüket szilárdan hívó viselkedésüket ítélte el az Úr, azt, hogy magukat állították példaként az emberek elé. Nem minden farizeus volt ilyen, de sajnos többre a fenti képmutatás volt a leginkább jellemző: *példát adok a többieknek helyes hitből, kegyességből, de én magam nem azt teszem, amit másoknak hirdetek...*

A másik szereplőt, a vámszedőt a római korban mindenki, aki nem volt vámszedő, rablónak, tisztátalannak, bűnözőnek tekintette. Még alamizsnát se volt szabad elfogadnia a hívő zsidónak egy vámszedőtől, és ha egy farizeus vámszedőnek állt volna, azt azonnal kitagadták volna közösségükből. Mivel a vámszedők törvénytelenül dolgoztak, saját gazdagodásuk érdekében több vámot szedtek, mint amit a római megszállók kértek, a megvámolt emberek szintén törvénytelenekhez folyamodtak. Igyekeztek kikerülni a vámosokat, vagy hazudni a szállított áruval, értékekről. Az egész törvénytelenesség okozóinak a társadalom minden más tagja a vámszedőket tartotta, így tehát ők magányosak voltak, csak saját maguk között találtak társaságra, ha egyáltalán az is működött.

Láthatjuk, hogy a pld-ban az Úr Jézus a kora társadalmának két végpontját alkotó személyeket állította egymás mellé, csak hogy jól érthető legyen a különbség, ami persze a két ember imádságában is meglátható. *„Istenem, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember: rabló, gonosz, parázná, vagy mint ez a vámszedő is. Bőjtölök kétszer egy héten, tizedet adok mindenből, amit szerzek.”* – imádkozta a farizeus. Mi a furcsa ebben az imádságban? Az, hogy magasztalással kezdődik ugyan, de se bünvallás, se kérés nincs benne, pedig ezek is elmaradhatatlan részei egy igazi, szívből jövő imádságnak. Bünvallás és kérések hiányában kérdéses, hogy lehet-e őszinte, szívből jövő imádságról beszélni? Ebben az esetben aligha. És a hálaadása is nagyon furcsa: szabad egyáltalán azért hálát adni, hogy nem jellemzőek rám azok a bűnök, amelyeket mások életében látok? Nos, vannak erre bibliai példák, a Zsoltárok könyvében olvashatunk pl. ilyet: *„ne ragadd el lelkemet a vétkesekkel, életemet a vérontókkal együtt”* –

kéri Dávid király (Zsolt 26,9). De ebben a zsoltárban azt is kéri az Úrtól, hogy Ő vizsgálja meg, igazat gondol-e Dávid magáról, vagy elfogult?

A farizeus imádsága tkp. ezért nem is imádság, hiszen felsorolja mások bűneit, aztán a saját jócselekedeteit, és nem kér semmit Istentől, mert maga is boldogul a vágyai teljesítésével. Önmaga körül forog, saját magát imádja, és elnéz Isten mellett, átnéz Rajta, észre sem veszi. Hiába ment fel a templomba, mert saját magától nem látja az élő Istent... Nem találkozik Vele, mert nem akar. Ő a saját életének a középpontja, Istennek már nem jut hely.

A vámszedő imádsága pedig csupán ennyi: *„Istenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek!”* Hogy mennyire nem képmutatásból mondja, az kiderül abból, hogy a mellét veri: ez ősidők óta a szív fájdalmát mutatja, ösztönös mozdulat a szívünkhöz kapni, ha vmi rossz hírtől vagy lelkipurdalástól fáj. Az Úr Jézus úgy mondta, a vámszedő *„még a szemét sem akarta az égre emelni”*. A bibliai korban ugyanis nem úgy álltak imádkozás közben a zsidók, mint ahogyan mi szoktunk. A többség karjait az ég felé kitarva, felfelé nézve, nyitott szemmel imádkozott.

Nálunk, talán ennek a pld-nak is köszönhetően inkább az alázasabb forma terjedt el: a kezünket összekulcsoljuk, jelezve, hogy Isten kezében vagyunk, és a szemünket is lehunyjuk, nem nézelődünk. A vámszedő bűnei súlyától égve így imádkozott – azaz szemlesütve, önmagát vádolva állt meg az Isten házában. Mégis szükségét érezte, hogy elmenjen, úgy gondolta, bajára enyhülést, megoldást máshol biztosan nem kaphat, csak az Úr színe előtt. És ez az Ősz-i ember számára a templomot jelentette, ott lehettek a legközelebb az Úrhoz. Ahogy egy évezreddel korábban Anna is a sílói szentélyben imádkozott gyermekáldásért, mert fájdalmát már nem tudta elviselni, és csak az Úrtól remélt enyhülést, (1Sám 1), úgy ment ez a vámszedő is összetört szívével, lelkipurdalásával az Úrhoz.

Csak hogy jobban értsük, miért érezhetett így, tudnunk kell: Mózesen keresztül az Úr rendelkezett a más embereknek okozott kár jóvátételének módjáról: *„Ha egy férfi vagy egy nő bármilyen vétket követ el egy másik ember ellen, az az Úr ellen követ el hűtlenséget, és így kártérítéssel tartozik. Az ilyenek vallják meg vétküket, térítsék meg az okozott kárt teljes értékében, és tegyék meg hozzá annak ötöd részét”* (4Móz 5,6-7). Nos, ezt képtelenség lett volna megtenni, ha a vámszedő eleinte nem érezte bűnnek, amit tesz, és nem vezetett nyilvántartást a lopásairól. Zákeus ezt a törvényt követve igyekezett megtéréskor mindenkit kártalanítani, de a jelen pld-beli vámszedő ezt nem tehette meg hiányos ismeretei miatt. Így azonban, kártérítés nélkül nem is léphetett volna az Úr elé bocsánatért! Ő mégis megtette, mert nem tudott volna tovább a bűn rabságában élni, és tudta, hogy csak Istennél van menekvés.

Jó kérdés, hogy vajon Te, kedves Testvérem, mivel, miért keresed az Úr társaságát, miért vagy itt, miért hallgatsz az Igét? Dicséretet vársz tőle, és hogy mutogathass a melletted ülőre, a szomszédodra, hogy milyen nagy bűnei vannak? Vagy azért vagy itt, mert megérezted, folyamatosan érzed, hogy Isten nélkül elvesztél? Ez az utóbbi a helyes hozzáállás, ezzel érdemes az Úr elé állni!

II. Egészen megdöbbentő, ahogy ez a farizeus az embertársát becsmérelve, önmagát az egekig magasztalva „imádkozik”. Már az is szomorú, hogy ilyen lenéző gondolatai vannak, de még iszonyúbb az, hogy ezekkel Isten szemébe nézve, teljes mellszélességgel áll ki! Nem száll magába! Ha vki magát egy cégéres bűnöshöz hasonlítja, akkor bizonyosan igaza van, ha saját bűneit elenyészőnek tartja a másikeihez képest. De Isten nem egymáshoz méreget bennünket, ennek nem is lenne semmi értelme. Ezt csak mi, emberek tesszük, folyton versengünk a jobb dolgokért, helyekért. Istent ez nem érdekli, Őelőtte nincs ilyen sorrend, hogy ki bűnösebb és ki nem. Minden ember bűnös, mert mindannyiunkban ott van a lázadás Isten akarata ellen. Mindannyian az Ő bocsánatára szorulunk.

Ha vki ezzel tisztában van, az nem kérkedik saját jó tulajdonságaival, hanem tudja, hogy csak kegyelemből élhet. De ez a farizeus, noha tudta, hogy neki is vannak bűnei, mégis úgy gondolta, azokért már bemutatta az áldozatot, így el is lehet őket felejtetni. Úgy megbocsátott magának, mintha neki soha semmi bűne nem lett volna. Sajnos nagyon gyakori jelenség az emberi közösségekben, hogy egyesek a saját hibáikat, bűneiket nagyvonalúan kezelik, míg a többieknél a legkisebb dolgot is szóvá teszik. Ennek a jelenségnek a hátterében mérhetetlen önimádat van, olyan önimádat, amely az illetőt vakká teszi saját személye iránt. Tényleg nem látja a hibáit, ahogyan ez a farizeus is csak a jó dolgait sorolta, ami talán igaz is volt, miközben ezeknél fontosabb dolgokban nem volt hűséges: embertársát lenézte, gyalázkodott, ítélkezett, de ezt észre sem vette, fel sem fogta tetteinek súlyát. Máskor meg a védekezés legjobb eszközeként tekintenek az emberek a támadásra: *Elrontottam vmit? Te pedig ezt is meg ezt is elrontottad! Rólad beszéljünk, ne rólam!* Szörnyűségekre képes az olyan ember, aki magát mindenkinél jobban szereti, mert az ő életprogramja saját tökéletességének, nélkülözhetetlenségének sulykolása, mindenáron való hirdetése. Megvan ez a tulajdonság mindenkiben többé-kevésbé, és csak az segít uralkodni felette, ha vki a bűneit is meglátja, ehhez pedig az Isten Igéjének bűnököt felfedő világossága kell. Az Igét megismerve rádöbbenek, hogy semmit sem teszek elég jól. Így nincs jogom másokon a jóságot, tökéletességet számon kérni.

Az Úr Jézus ezzel a mai pld-tal rávilágít arra, hogy nem mindegy, hogyan viselkedem másokkal: gőgös vagyok, vagy alázatos? Amíg a farizeus a pld szerint meg volt győződve arról, hogy ő tökéletes, és nem sokan érhetnek a nyomába, addig a vámszedő arról volt meggyőződve, hogy ő a legbűnösebb ember, aki Isten kegyelme nélkül el fog veszni. Ő ezért Istenre nézett, Benne gyönyörködött, míg a farizeus imádkozás közben, a templomban is önmagára nézett, és önmagában gyönyörködött. Az Úr Jézus kifejezett tanácsa és kérése: legyél alázatos! Ne azt nézd, hogy kivel állsz szemben, ne rangsorolj, hogy kivel szemben lehetsz alázatos, és kivel kell úgy bánni, mintha a szolgád lenne. Ha az Isten Fia mindenkinek szolgájává lett (Fil 2,5-11), akkor az Ő példáját érdemes követni, és nem kell a keresztyén embernek hatalmaskodnia, gőgösen lenéznie másokat, még akkor sem, ha erre találhatna okot, mert bizonyos dolgokban tényleg különb, mint az a másik. Összességében azonban mindannyian egyaránt Isten kegyelmére szoruló bűnösök vagyunk, és azok is maradunk mindvégig.

Mégis, ma is van farizeus gondolkodás, viselkedés, akár a gyülekezetekben is: amikor az emberek egymáshoz méregetik magukat, és elbizakodnak saját teljesítményeiket látva. Ezért kell az Igét figyelve önmagadról véleményt kialakítani, ezért kell tudakozni azt, mi Isten véleménye az életről? Ezért nem elég a Bibliai történetek tartalmát ismerni, hanem újra és újra találkozni kell velük, végig kell őket gondolni imádkozva, hogy Isten azokon keresztül meg tudjon szólítani: így mond ugyanis véleményt az életről, hogy tudd, ki vagy az Ő szemében, ki vagy valójában. A vámszedő az Ószövetségből tudta, hogy ő egy kárhozatra méltó bűnös, és azt is, hogy ebben a helyzetben nincs más megoldás, mint Isten kegyelmében bízni. Mindkét tényt tényként kezelte, ezekre fűzte fel az életét, és Isten megtartotta, megmentette. Ne légy gőgös, ne másokhoz méregesd magad, hogy mennyivel különb vagy náluk. Nézz Istenre, és gyönyörködj Bennel!

III. A legfontosabbat a végére hagytuk: ez pedig az a kérdés, hogy hogyan mondhatta az Úr Jézus, hogy a vámszedő *„megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz.”* Nos, a megigazulás itt azt jelenti, hogy neki, aki belátta, hogy igazán semmivel sem mentegetheti magát, mégis őszintén hiszi, hogy Isten megbocsátja a bűneit, az Úr valóban meg is bocsátott. Aki azonban nyugodtan büszkélkedett, azt gondolva, hogy ő tiszta lappal áll az Úr elé, nem tudta

megmenteni. Mert magát senki sem tudja megmenteni, Isten menti meg azokat, akik Őt erre kérik, és akik elfogadják az Általa kínált menekülési utvonalat. A többiek azonban sajnos saját választásuk áldozatai maradnak.

Így hallhattuk a Róm levélből a másodjára felolvasott Igét: *„A bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”* Amíg van akár csak egy szalmaszál, amibe kapaszkodva mentegetni próbálsz magadat Isten előtt, hogy más bűnösebb, hogy te viszont annyi jót teszel, adakozol, imádkozol, addig nem érted az üdvösség, a kegyelem lényegét, addig nem vagy megmentett.

A kegyelem működése teljesen idegen az emberi logikától, gondolkodástól, éppen ezért csak Isten Szentlelke tudja velünk megértetni az olyan bibliai tanításokon keresztül, mint ez a mai pld. Egyetlen ember sincsen, aki olyan jót tehetne, amivel magát megmentheti a kárhozattól. Isten ment meg a kárhozattól, a kárhozatból. De amíg azt hiszed, hogy egyedül is boldogulsz, addig nem tudod elfogadni az Ő segítségét! Ha vki úgy fuldoklik, hogy azt hiszi, egyedül is partot fog érni, és nem fogja meg a megmentője kezét, vszleg nem fog partot érni. Vagy én próbálok megmenteni magamat, vagy elfogadom, hogy elvesztem, és tíz körömmel kapaszkodok a megmentőmbé, Rá bízom magamat. A Biblia ez utóbbit, a hit általi üdvösséget tanítja.

Ezért mehetett megigazulva haza a vámszedő, mert ő teljesen lemondott arról, hogy megmentheti magát, egészen Istenre bízta az életét. Nem tudjuk, de ha ez megtörtént volna, akkor ezek után biztosan nem vámszedőként folytatta volna az életét, hiszen az már nem mindegy, mit kezd az ember az elfogadott kegyelemmel. De az egész életünkben sem változik, egy egész hívő élettel a hátunk mögött sem, hogy Isten kegyelmére vagyunk ráutalva, nincs semmi olyan tettünk, amit Őelőtte érvként előhozhatnánk. A vámszedő pedig még nem is láthatta ezt olyan pontosan, mint mi, hiszen Ő az Úr Jézus áldozatát még nem ismerhette volna, mi viszont már tudhatjuk, hogy hogyan menti meg a hívőket gyakorlatilag: Isten Fia kereszthalála által!

Kálvin János reformátorunk a mai pld-tal és a hit általi üdvösséggel kapcsolatban írja az Isntitutio-ban: *„A vámszedő gyarlóságát beismervén igazul meg. Ebből láthatjuk, hogy mennyire kedves az Úr előtt alázatunk, és irgalmának befogadására csak úgy nyílhat meg a szív, ha megüresedik a saját érdemét fontolgató minden gondolatától. Amíg ez foglalja el a szívet, addig zárva az út az irgalom előtt.”* (Inst 3.12.7.)

Mivel mi nem tudunk tökéletesen jó dolgokat tenni, ezért a bűnt halmozzuk, aminek zsoldja a halál. Mi mást is érdemelhetne egy olyan ember, aki úgy gondolkodik önmagáról és egy embertársáról, mint ez a farizeus? *„De Isten kegyelmi ajándéka az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”* Krisztus nélkül nincsen örök élet, csak Őbenne van. Őbenne lenni azt jelenti, hogy tudom, ki vagyok: egy olyan bűnös, aki megmentésre szorul. Viszont kész a megmenekülés útja, Krisztus a megmentő: Benne bízzak, ne magamban, Rá hallgassak, ne a saját ötleteimre.

Kedves Testvérem, feljöttél valóságosan vagy gondolatban az Úr házába. Kérlek, engedd, hogy az imént elhangzott Ige átjárja szívedet, gondolkodásodat! Ne legyints, hogy ezt már ismerem, ne mondd, hogy szép volt, de most már menjünk élni az életet. Isten az örök élet útját és az azon járás módját mutatta fel most Neked is. Ne járj úgy, mint a farizeus, aki mindennel foglalkozott nagy önteltségében, csak az igazsággal nem, és rajta is vesztett. Vegyél példát a vámszedőről: lásd be, hogy Istennél van a menekvés, és mivel Te már megteheted: fogadd el Krisztust. Engedd, hogy most már Ő vezesse a Biblia Igéivel az életedet, és akkor már most részed van az örök boldogságban. *„A bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.”* Ámen. *(Árvavölgyi Béla lp.)*